

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ EKONOMİ BAKANI SAYIN NİHAT ZEYBEKÇİ'NİN EVSAHİPLİĞİNDE
"İRAK'TA YATIRIM OLANAKLARI" KONFERANSI**

İRAK TARAFI KATILIMCI LİSTESİ

10 Nisan 2015 / Ceylan InterContinental Oteli, İstanbul

AD SOYAD	KURUM/UNVAN
1 Abdel Karim Younis Al-Ansari	Irak Belediyeler ve Altyapı Bakanı
2 Naseer Kadhun Al-Esawi	Irak Sanayi ve Madenler Bakanı
3 Hassan Kadhim Al-Rashed	Irak İletişim Bakanı
4 Hala Shakir Mustafa	Irak Dışişleri Bakan Yardımcısı
5 Dara Hasan Rasheed Yara	Irak İmar ve İskan Bakan Yardımcısı
6 Obaid Mahal Fraih	Irak Başbakanlığı Ekonomik İşlerden Sorumlu Bakanlar Kurulu Genel Sekreter Yardımcısı
7 Hamdiyah M. Al Jaff	Trade Bank of Iraq CEO ve Başkanı
8 Salar Mohammed Ameen	Irak Ulusal Yatırım Komisyonu Başkan Yardımcısı
9 Jafaar Rasool Al-Hamadany	Irak Ticaret Odaları Federasyonu Başkanı
10 Wadee Noori Al-Handal	Irak Özel Bankalar Federasyonu ve Ashur Uluslararası Yatırım Bankası Başkanı
11 Hasan Khazaal Hussein Al-Msari	Irak Merkez Bankası Uzmanı
12 Fouad Kutair Wheed Al-Diani	Irak Belediyeler ve Altyapı Bakanlığı Genel Müdürü
13 Saeed Abdali Abdulla Ali Bahraini	Irak Belediyeler ve Altyapı Bakanlığı Bakan Danışmanı
14 Sarmad Jasim Mohammed Al-Sudani	Irak Belediyeler Bakanlığı Basın Müşaviri
15 Ahmad Fadel Abbas Abbas	Irak Belediyeler ve Altyapı Bakanlığı Özel Kalemli
16 Amer Addulrazzaq Abdulatteef Al-Door	Irak Sanayi ve Madenler Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı
17 Abbas Tayyeh Taher Al-Isawi	Irak Sanayi ve Madenler Bakanlığı Özel Kalemli
18 Ali Mohammed Mahmood Mahmood	Irak İletişim Bakanlığı İhracat Genel Kurumu Genel Müdürü
19 Salih Hassan Ali Khafaji	Irak İletişim Bakanlığı Telekom & Posta Kurumu Genel Müdürü
20 Hadir Wadi	Irak İletişim Bakanlığı Tercümanı
21 Evan Saleh Hasan Alrashid	Irak İletişim Bakanlığı Özel Kalemli
22 Methaq Mahdi Ali Aldhaheri	Irak İmar ve İskan Bakanlığı Mühendisi
23 Baidaa Shakir Abdulaaima Al-Aridhi	Irak Başbakanlığı Ekonomik İşlerden Sorumlu Bakanlar Kurulu Genel Sekreter Yardımcısı Asistanı
24 Hussein Kanber Agha	Trade Bank of Iraq Danışmanı
25 Asrar Abdulhussein Mohammed Mohammed	Trade Bank of Iraq CEO Asistanı
26 Hardan Nori Al-Handal	Ashur Uluslararası Yatırım Bankası Başkan Yardımcısı
27 Ali Dhiyaa Al-Hussainy	Ashur Uluslararası Yatırım Bankası Başkan Yardımcısı
28 Dr. Monther Ayyed Al-Handal	Ashur Uluslararası Yatırım Bankası Danışmanı
29 Eng. Tha'er Heelan	Ashur Uluslararası Yatırım Bankası Kerkük Proje Süpervizörü
30 Faris Belbesey	Ashur Uluslararası Yatırım Bankası Finans Departman Müdürü
31 Ali Tariq	Ashur Uluslararası Yatırım Bankası Yönetici Müdürü
32 Luma Yousif Al-Shabander	Ashur Uluslararası Yatırım Bankası Asistanı
33 Ahmed Salim	Ashur Uluslararası Yatırım Bankası Asistanı
34 Hamad Yasir Mohsin Al Musawi	Al Huda Bank Yönetim Kurulu Başkanı
35 Lina Jalal Omar	Irak İstanbul Başkonsolosluğu Müsteşar ve Başkonsolos Yardımcısı
36 Ahmed Khalaf Merie	Irak İstanbul Başkonsolosluğu Konferans Departmanı

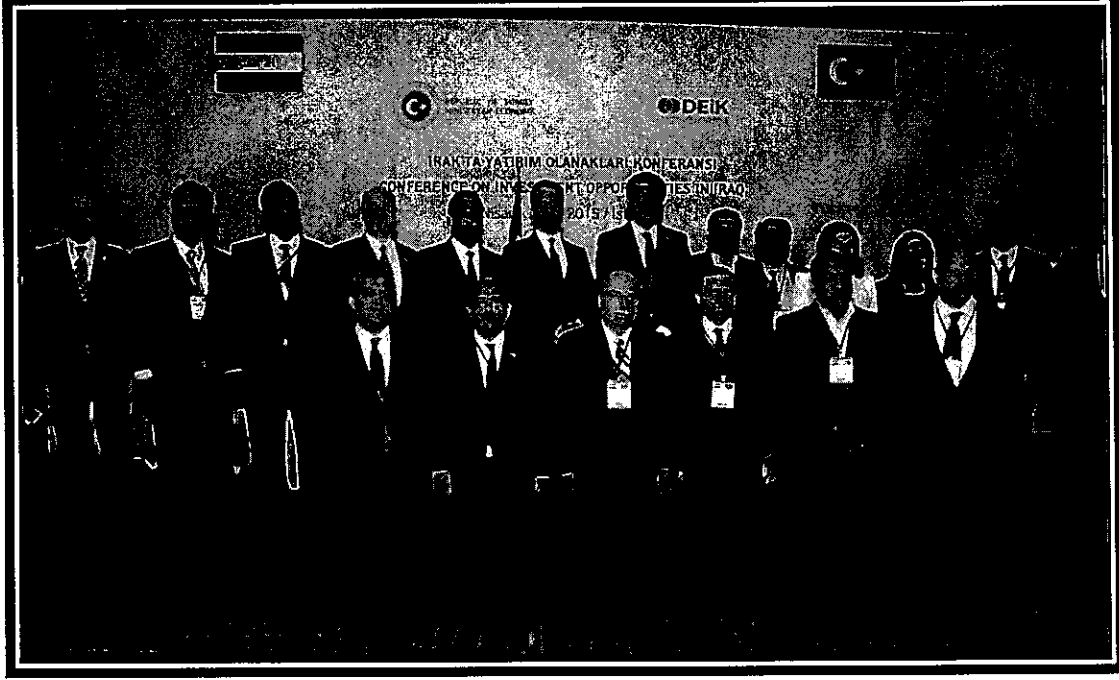
13.05.2015

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

**[İRAK'TA YATIRIM OLANAKLARI KONFERANSI
SONUÇ RAPORU
10 NISAN 2015]**

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekci'nin iştirakleriyle, DEİK/Türkiye-İrak İş Konseyi ev sahipliğinde Çalık Holding, Dorçer Prefabrik, Taha Kargo, Tefirom, Türkiye İş Bankası, Standart Pompa ve Türk Hava Yolları'nın destekleri ile 10 Nisan 2015, Cuma günü İstanbul Ceylan InterContinental Oteli'nde "İrak'ta Yatırım Olanakları Konferansı" düzenlendi.

"İrak'ta Yatırım Olanakları Konferansı" çerçevesinde bankacılık, sanayi, belediye ve altyapı, iletişim ve imar ve iskan sektörlerinde ülkedeki işbirliği ve yatırım imkânlarına ilişkin Bakan ve Bürokratların katılımlarıyla paneller ve Iraklı üst düzey temsilciler ile birebir görüşmeler gerçekleştirildi. Ayrıca, anılan konferans esnasında Aktif Bank ve Trade Bank of Iraq arasında Türkiye ve Irak ikili ekonomik ilişkileri güçlenmesine büyük katkı sağlayacak bir anlaşma imzalandı.

DEİK Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Cihad Vardan yapmış olduğu açış konuşmasında Aralık 2014'te Türkiye-İrak Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin 2. Toplantısı vesilesiyle Irak Başbakanı Haidar Al-Abadi ve beraberindeki Bakanların Türkiye ziyaretlerinin iki ülke ilişkileri arasında yeni bir döneme başlandığını vurgulayarak; anılan ziyaret kapsamında, Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda DEİK tarafından Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu ve Irak Başbakanı Al-Abadi ile birlikte çok sayıda iki ülke Bakanlarının katılımlarıyla gerçekleşen Türkiye-İrak Çalışma Toplantısı'na değindi. Söz konusu toplantıda iş imkanlarının yanı sıra hali hazırda Irak'ta iş yapan firmaların son dönemde Irak'ta yaşanan olaylardan kaynaklı sıkıntılarının Başbakanlar ve Bakanlar huzurunda dile getirildiğini aktardı. Vardan "İrak'ta Yatırım Olanakları Konferansı" kapsamında ise komşuluk ve ticari ilişkileri taçlandırmak üzere bir araya gelindiği belirterek; Türk özel sektörünün Irak'ın yeniden yapılanmasına büyük önem verdiğini söyledi.

Yeni dünya, yeni Orta Doğu ve yeni Irak'ın konuşulduğu bu dönemde ortak vizyon ile Irak'ın yeniden imarı ve küresel bağlantıların gelişmesi için yeni projelere imza atılacağını inancını paylaşarak konuşmasına devam eden Vardan; üst düzey ziyaretler ve toplantılar ile iki ülke arasındaki kuvvetin pekiştirilmesinin önemli olduğunu dile getirdi. Siyasi liderlerin ve üst düzey yöneticilerin destekleri ile ticari faaliyetlerin geliştiğine dikkat çekti.

Vardan; komşuluk ilişkilerinde yeni bir döneme başlanırken; ticari ilişkileri kalıcı yatırımlar ile derinleştirmenin planlandığını ve siyasi otoritelerin bu hususa desteklerinin önem arz ettiğini dile getirdi. Bu anlamda Irak'ta Yatırım Olanakları Konferansı'nın önem taşıdığını vurgulayan Vardan; " Bir yandan yeni projelere bakarken; öte yandan öncelikle Irak'ta faaliyet gösteren bilhassa müteahhitlik şirketlerinin geçtiğimiz yıl terör saldırıları nedeniyle ortaya çıkan gecikmelerden kaynaklanan Irak otoriteleri ile yaşadığı sorunların telefisi hususunu misafir Bakanlarımızın dikkatlerine arz etmek istiyoruz. Çözüm içinde desteklerini istirham ediyoruz." dedi.

Vardan; Irak'ta Yatırım Olanakları Konferansı'na ülkede değişik sektörlerde iş, yatırım ve ticaret yapan iş adamlarının katıldığını belirterek; iş adamlarının Iraklı Bakanlar ile birebir yapacağı görüşmeler çerçevesinde ortaya çıkacak projeler kapsamındaki gereklilikleri yerine getirmelerin önemli olduğunu belirtti.

Vardan'dan sonra söz alan Irak Ticaret Odaları Federasyonu Başkanı Jafaar Rasool Al Hamadany, Irak piyasasının ekonomik olanaklar açısından gerek Arap ülkelerinden gerekse diğer ülkelerden yatırım çekebilme potansiyeline sahip olduğunu ve Türkiye'nin Irak pazarı için

DEİK Yönetim Kurulu Başkanı Vardan

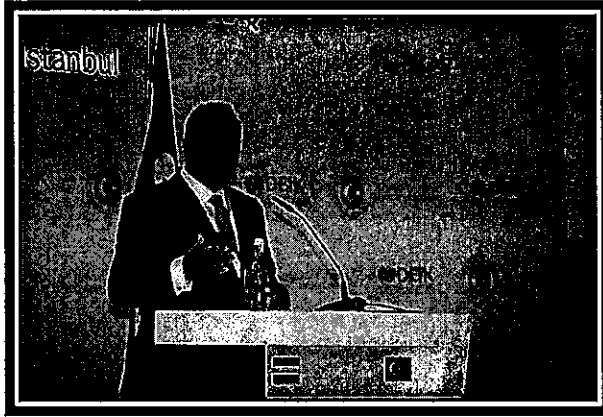
"Türkiye ve Irak'ın bugün ortak bir kültürel ve tarihi mirası paylaşan iki dost ve komşu ülkedir. İki ülke arasındaki bağlar kardeşlik ve akrabalık ile daha da güçlenmektedir. Irak, son dört yılda en çok ihracat yaptığımız ikinci ülke haline gelmiştir ve Türk şirketleri Irak'ta en etkin şirketler olmuşlardır. Milli gururumuz Ziraat Bankası, Irak'ta şube açan ilk yabancı bankadır. Türk Hava Yolları da Irak halkını İstanbul üzerinden dünyanın hemen her tarafına taşımaktadır. Buna benzer örnekleri ikili ilişkilerde çoğaltmak mümkündür." dedi.

İki ülke arasında ekonomik entegrasyonun güçlenmesi için lojistik altyapının geliştirilmesine ve sınır geçişlerinin modernize edilmesinin gerekliliği vurgulayan Vardan; bu bağlamda "Basra ile Mersin'i birbirine otoyol veya demiryolu ile bağlamalıyız. Bundan 100 yıl önce İstanbul-Bağdat arasındaki demiryolu sistemi varken bugün olmaması kabul edilebilecek bir durum değildir." diye ifade etti.

ayrıcalıklı olduğunu belirtti. Al Hamadany, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin soon yıllarda gerçek anlamda gelişme kaydettiğine değinerek; Türkiye ile ticaretin Irak'ın bütçesinden önemli bir pay aldığını söyledi.

2014 ve 2015 yılları arasında Irak'ın büyük bir krize maruz kaldığını vurgulayan Al Hamadany, bu süre içerisinde ülkenin DEAŞ terör örgütü ile mücadelesinin ve çok değerli görülen bölgelerin terör örgütü tarafından ele alınmış olmasının Irak ekonomisinde büyük kayıplara neden olduğunu belirtmiştir. Bu sıkıntılara ilaveten doların türk lirası karşısında değer kazanmasının da ikili ticari ilişkilerde yaşanan düşüşe bir neden olduğunu ifade etti.

Yine de Irak Ticaret Odaları Federasyonu olarak; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile işbirliği içinde özel sektörün bu tür olumsuz gelişmelerden etkilenmemesi için azami hassasiyet gösterdiklerini vurgulayan Irak Ticaret Odaları Federasyonu Başkanı Al Hamadany; iki ülke özel sektörü arasındaki ilişkilerin sağlam kalmasının önemli olduğunu aktardı.

Al Hamadany, aynı zamanda Türkiye'nin DEAŞ terör örgütü ile mücadelede Irak'ın yanında olduğunu ifade etmesinin de iki ülke ekonomik ilişkilerin iyi bir yönde ilerleyeceğinin göstergesi olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca, Iraklı temsilciler ve Türkiye'den önemli işadamlarının bir araya geldiği Irak'ta Yatırım Olanakları Konferansı ile oluşan iyi niyet çerçevesinde; bu birlikteliğin en iyi şekilde kullanılarak ekonomik ilişkilerin gek-lişmesine katkı sağlanacağını dile getirdi.

DEAŞ terör örgütü ile mücadele, petrol fiyatlarının düşmesi gibi etkenlerin Irak ekonomisine olumsuz etkisi olduğunu söyleyen Al Hamadany; bu gelişmelerden ötürü Irak için önem arz eden projelerin aksadığını fakat özel sektör olarak yeni bir yaklaşımla iş yapmaya devam edilmesi gerektiğini açıkladı. Al Hamadany Hükümetin ihalelerine katılma yönüne ilaveten özel sektörün kendi arasında bir takım olanaklar yaratması gerekliliğine dikkat çekerek; böylece arzu edilen büyük ekonomik ve ticari haritanın gerçekleşmesinin mümkün olduğunu belirtti. Al Hamadany konuşmasını sonlandırırken; Irak'ta Yatırım Olanakları Konferansı'nın önümüzdeki yıllar içerisinde daha güçlü ekonomik ilişkilerin temelini atılabileceği bir platform olmasını diledi.

Trade Bank of Iraq CEO'su ve Başkanı Hamdiyah Mahmood Faraj Al-Jaff ise konuşmasında halî hazırda Irak Hükümetinin ekonomik gelir kaynaklarını çeşitlendirmeyi amaçladığını ve yatırım fırsatlarının geliştirilmesi ve yabancı sermayenin ülkeye çekilmesi yönünde Irak'taki tüm kurum ve kuruluşların faaliyetlerine kesintisiz devam ettiğini vurguladı. Irak'ın doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine çok zengin gelir kaynaklarına ve yatırım fırsatlarına sahip olduğunu belirten Al-Jaff; üretimin geliştirilmesi, mevcut beşeri güçten yararlanılması ve kalifiye elemanlara iş bulunması yönünde çaba içinde olduklarını söyledi.

Bazı yatırım fırsatlarına değinen Al-Jaff konuşmasına şöyle devam etti: "Irak bir tarım bölgesidir. Canlı hayvan yetiştirme, süt ve süt ürünleri ve diğer gıda maddelerine günden güne artan talep ihtiyacı arttırmaktadır. Altyapıya geçecek olursak; yollar, köprüler, barajlar, su tesisleri vb. alanlarda fırsatlar bulunmaktadır. Eğitim alanında da üniversitelere kadar eğitim düzeylerinde ihtiyaçları vardır. Diğer taraftan turizm alanına hali hazırdaki hükümet yoğun önem vermektedir. Bu yönde de geleceği zengin garantili yatırım alanları bulabilirsiniz. Sanayi başlı başına zengin bir yatırım alanıdır. Şeker üretimi başta olmak üzere diğer yerli piyasanın ihtiyacına cevap verebilecek sanayi ürünlerini yerli düzeyde üretilen fabrikalara ihtiyaç vardır. Mevcut fabrikaların rehabilite edilmesine ihtiyaç vardır. Biz Iraklılar olarak Türk kardeşlerimizle mevcut ilişkilerimizi ve yatırım imkânlarını geliştirip; birlikte çalışmak istiyoruz. Birlikte yapacağımız bu faaliyetlerin getirisi faydası iki ülkenin ekonomisine katkıda bulunacaktır."

Ülkedeki yabancı sermaye mevzuatı ile ilgili çok cazip teşvik edici hükümler getirildiğinden de bahseden TBI CEO'su Al-Jaff; altyapı olmak üzere bankacılık alanında işbirliğinin önem taşıdığını dile getirdi. Al-Jaff "Iraklılar olarak Türkiye ve Irak bankaları arasında işbirliğini arzu ediyoruz. Irak Merkez Bankası başta olmak üzere mevcut faaliyet gösteren bankalar Irak'ta altyapı ve üstyapı projelerinin finanse edilmesine de katkıda bulunmaktadır. Örneğin içme suyu projeleri başta olmak üzere elektrik enerjisine duyulan ihtiyacın giderilmesi ve yeni yerleşim yerlerinin yapımı ve benzeri alanlarda da bankalar devreye girip; faaliyetlerini devam ettirmektedirler. İnşaat malzemelerinin bir bölümünün en azından Irak'ta üretilmesine önem verilmektedir. Ve yakın geçmiş tarihte Iraklı bir yatırımcı ile Türkiyeli bir yatırımcı arasında elektrik santralının kurulmasına ilişkin bir sözleşme imzalandı. Bu sözleşmenin finansının bir bölümünü Iraklı banka finanse edecek." dedi.

Al-Jaff 4 milyar dolardan fazla hâlihazırda projenin varlığına ve özel sektöre ağırlık verildiğine dikkat çekerek; TBI'nin faaliyetlerine kesintisiz devam ettiğine ve imkânlar dahilinde bazı projeleri seçip; finansman desteği verdiklerini söyledi. Al-Jaff konuşmasını Türk şirketlerini yatırımları için Irak'a davet ederek sonlandırdı.

Al-Jaff'ın ardından söz alan Irak Cumhuriyeti İmar ve İskan Bakan Yardımcısı Dara Hasan Rasheed Yara; terör örgütü IŞİD ve IŞİD'in çeteleri ile beraber Irak'taki gruplar arasındaki savaşın hem toplumun altyapısına hem de ekonomisine zarar verdiğini belirterek; yeni bir başbakan ve bakanlar kabinesi altında altyapıyı oluşturmaya çalışırken terör sorunu ile karşı karşıya kaldıklarını dile getirdi. Irak'ın aslında tüm dünyada terörle savaştığına ve ülkenin miras ve kültürün tehlike altında olduğuna dikkat çeken Bakan

Yardımcısı Yara; Irak'ın yeniden inşasında, kültür ve mirasın inşasında tüm dünyanın ahlâki bir yükümlülüğü olduğunu vurguladı.

İmar ve İskan Bakanlığı'na ait çok fazla yatırım ve iş imkanı olduğuna değinen Yara; özellikle konut, yol, köprü yatırımlarında ve diğer sanayi alanlarında da yeniden inşa noktasında ihtiyaca dikkat çekti. Yara sözlerine şöyle devam etti: " İstatistiklere bakarsak; 2016'ya kadar 2.5 milyonluk bir konut ihtiyacının olduğunu görüyoruz. Yollar ve köprülere bakarsak; 100 yol ve bağlantıdan daha fazla yola ihtiyacımız var. Bu aynı zamanda binlerce km yol açığı demektir. Bu dönüşüm kendi başına ülkenin ekonomik gelişmesini sağlayacaktır. Örneğin Güney Irak ve iyi ilişkilerimizin olduğu İnanla bağlantı kurmak ve iki ülke arasındaki ekonomik bağlantıları geliştirmek için bir yol projemiz var ve bu hususta uygun bir tasarım sağlamak istiyoruz. Bildiğiniz gibi yeni Başbakanımız iyi ve sağlıklı ilişkiler kurmaya vurgu yapıyor. Hem bizim hem de diğer ülkeler arasında bu yeni çağın zorluklarına karşı çıkma noktasında bunu vurguluyor. Bizler Türk kuruluşlarından ve mevkidaşlarımızdan bizlerle gelip; bu projeler hakkında konuşmalarını rica ediyoruz. Uygun bir mekanizma bulabilelim diye, burada ilişkilerimizi geliştirme noktasında, işbirliğimizi geliştirme noktasında Türk tarafı ile doğru araçları kullanalım diye bunu rica ediyoruz."

İki ülke arasında mümkün olan ekonomik modeller oluşturmayı tavsiye ettiğini belirten Bakan Yardımcısı Yara; kamu özel ortaklığı projelerine dikkat çekti. Türk şirketlerin Irak'a doğrudan yatırımının da oldukça önemli olduğunu ifade eden Yara; Irak içerisinde özellikle ülkenin konut fonlarıyla ortaklık oluşturmasının önemli olduğunu söyledi.

Ertelenen ödemelere de değinen Yara; düşük petrol fiyatları, IŞİD saldırısı gibi nedenlerin Irak ekonomisinde istikrarsızlığa yol açtığını ve mevcut doğal kaynaklar ile ekonomiyi desteklemeye çalıştıklarını belirterek konuşmasını sonlandırdı.

Irak Cumhuriyeti Dışişleri Bakan Yardımcısı

Hala Shakir Mustafa ise arzularının ülke içerisindeki olumsuzluklara ve özellikle DEAŞ terör örgütüne ortak mücadele vermek olduğunu ve bunun yanında iki ülke ekonomik ilişkilerinin güçlendirmesi olduğunu belirtti. Mustafa; Türkiye ve Irak arasında yapılan bir görüşmede ulaşım, enerji ve sınır kapılarının açılması hususlarının tekrar gündeme geldiğini ve Kapsamlı Ekonomik Ortaklık anlaşması çerçevesinde hem malların hem kişilerin rahatça dolaşımı sağlanması amaçlandığını söyledi.

Dışişleri Bakan Yardımcısı'ndan sonra konuşan **Irak Cumhuriyeti Belediyeler ve Altyapı Bakanı Abdel Karim Younis Al Ansari**, Irak'ı tekrar imar etmek ve diğer taraftan da ekonomiyi iyileştirmek adına uğraşı içinde olduklarını belirterek; özellikle ulusal sermayelerin yer aldığı sektörleri harekete geçirmenin önemli olduğuna dikkat çekti. Ülkenin maddi ve beşeri zenginliklerinin, çevresel özelliklerinin, özellikle petrol gibi doğal zenginliklerinin Irak'ı dünyadaki en zengin ülkelerden birisi haline getirdiğini söyleyerek; bu durumun en iyi yatırım fırsatlarını sağladığını açıkladı. Irak'ın ilerlemesi ve ortak çıkarlar için katkıda bulunan herkesi davet eden Al Ansari; Türk şirketlerini Irak'ı yeniden inşa etmeye yardım etmeye çağırırdı.

Ayrıca istikrarın ve canlı bir ekonominin emniyet olmaksızın olmayacağını söyleyerek; kardeş ve dost ülkelere katkıları için Irak şehirlerinin yatırıma uygun hale getirildiğini vurguladı. DEAŞ terör örgütünün özellikle altyapıya zararı dokunduğuna işaret eden Al Ansari; Irak'ın DEAŞ ile bütün dünyaya vekaleten savaştığını belirtti ve dost ülkelere terör örgütünün kaynaklarına izin vermemelerini istedi.

Irak halkının ihtiyaçlarını karşılamak ve krizlerden kurtulmak için Irak'ın zenginliklerini yeterli olduğunu dile getiren Al Ansari; böylece gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkeler arasına girebileceklerini söyledi.

Yatırım fırsatlarına da değinen Bakan Al Ansari: "Genel olarak ulusal sanayilerin özellikle su sağlama, çöp toplama, belediyeye ait yolların yapılması, belediyenin sorumluluğundaki mimari düzenleme, şehirlerin gelişmesi için mimari planlamalar, bütün bu sahalarda etkinlik söz konusu. Devam eden projelere yeni projeler eklenmekte ve yabancı şirketler davet edilmektedir. Farklı sektörleri ile Irak'ta çok geniş yatırım alanları vardır. Otellerin yapılması, yerel alışveriş

merkezlerinin, turistik şehirlerin ve eğlence yerlerinin kurulması ile birlikte su arıtma birimleri ve güç santralleri kurma alanları mevcuttur." diyerek konuşmasını sonlandırdı.

Irak Cumhuriyeti İletişim Bakanı Hassan Kadhim Al-Rashed ise konuşmasında, merkezi hükümet ve yapılan çalışmaların özel sektöre büyük önem gösterdiğini ve Türk özel sektörünün katkıları bekledikleri çağrısında bulundu. Ülkede daha kullanılmamış çok sayıda bakir alan bulunduğuna dikkat çeken Al-Rashed; Irak hükümetinin kesintisiz kalkınma projeleri ile hem Irak'ın kalkınmasına hem de Türkiye'nin gelişmesine katkıda bulunabileceklerini aktardı.

Bakan Al-Rashed Irak'ın hâlihazırda ortaklığa ihtiyacı olduğuna vurgu yaparak; olanakları ve projelerin uygulanması finansmanı ile ilgili olarak yardımlaşılabilirliğini belirtti. Al-Rashed konuşmasında: "Teknoloji alanında gelişmeler bizim başta gelen sektörümüz sayılmaktadır. Tabii ki ambargo süresinde sıkıntılardan geçtik ve o dönemde büyük kayıplara uğradık. Uzmanlaşmış şirketler Irak'ın pazarını inceleyip; katkıda bulunabilecekleri sahaları seçebilirler ve böylelikle Irak'ın tüm bakanlıklarına ve tüm projelerine katkıda bulunabilirler. Irak'ın hizmetlere ihtiyacı var. Altyapı, üstyapı ve yol şebekelerine biz öncelik veriyoruz. Haberleşme alanında fiber optik hattın çekilmesi ve devreye alınması, internetin en verimli şekilde kullanılması bizim programımızın başında gelmektedir. Türkiye bu yönden yeterli ve yetenekli imkânları barındıran bir ülkedir.

Biz Türk firmalarını bekliyoruz. Bu yönden ümidimiz sonsuzdur. Türk ve Irak şirketleri el ele vermek suretiyle Irak'ın ihtiyaçlarına birlikte cevap verebilirler." dedi.

Türkiye ve Irak'ın ekonomik ilişkilerinde birbirine bağlılığa ve istikrara dikkat çeken konuşmasında **Irak Cumhuriyeti Sanayi ve Madenler Bakanı Naser Kadhim Obaid Al-Esawi** Irak'ta güvenlik durumunun istenilen düzeyde olmasa da ülke genelinde güvenlik olduğuna ve dolayısıyla bu bölgelerde %100 yatırım yapılabileceğini iletti.

Sanayi Bakanlığı olarak özel ve kamu sektörü olmak üzere çalışmalarda bulduklarını aktaran Al-Esawi; Sanayi Bakanlığı olarak büyük imkânlarla sahip olduklarını ve insan kaynakları ve diğer imkânlar açısından Türk yatırımcılara fırsatlar sunabileceklerini ifade etti.

Bakan Al-Esawi büyük ve orta ölçekli organize sanayi bölgeleri kurma aşamasında olduklarına da değinerek; Iraklı ve yabancı yatırımcıların haklarını koruduklarına vurgu yaptı.

Irak'ta özellikle Türk şirketleri için bir sanayi bölgesi tesis etmek istediklerini söyleyen Al-Esawi; bu bölgeden tamamen özellikle imalat alanında faaliyet gösteren Türk yatırımcıların yararlanabileceğini ifade ederek konuşmasını sonlandırdı.

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci dünyadaki gelişmiş ekonomilere bakıldığı zaman ülkelerin kendi etrafındaki ülkeler ile etkileşiminin fazla olduğuna dikkat çekerek; Irak ve Türkiye arasındaki tarihsel ve coğrafi özelliklerden ötürü bu ilişkinin gerçekleştirilmek zorunda olduğunu söyledi.

Sayın Zeybekci Türkiye, Irak ve yakın coğrafyanın yeni bir ekonomik blok oluşturması gerekliliğine dikkat çekerek; Türkiye ve Irak'ın da bu yeni blokun en önemli iki aktörü olacağını söyledi. Türkiye ve Irak'ın ulaştırma alanında potansiyel işbirliğine vurgu yapan Zeybekci, "Irak ile Türkiye birbirini tamamlayan iki ülke. Irak'ta olan birçok şey Türkiye'nin, Türkiye'de olan pek çok şey ise Irak'ın ihtiyaç duyduğu özelliktedir. Irak ve Türkiye'nin sanayi, ekonomi ve enerji gibi alanlarda bir araya

gelmesi, bölgeye huzur getirecektir" dedi.

Bakan Zeybekci Türkiye-Irak transit anlaşmasının bir an önce gerçekleştirmesini hatırlatarak; Irak ve Türk taşımacılık şirketlerinin bir araya gelmesiyle, üçüncü ülkelerde de işbirliği yapılabileceğinin altını çizdi.

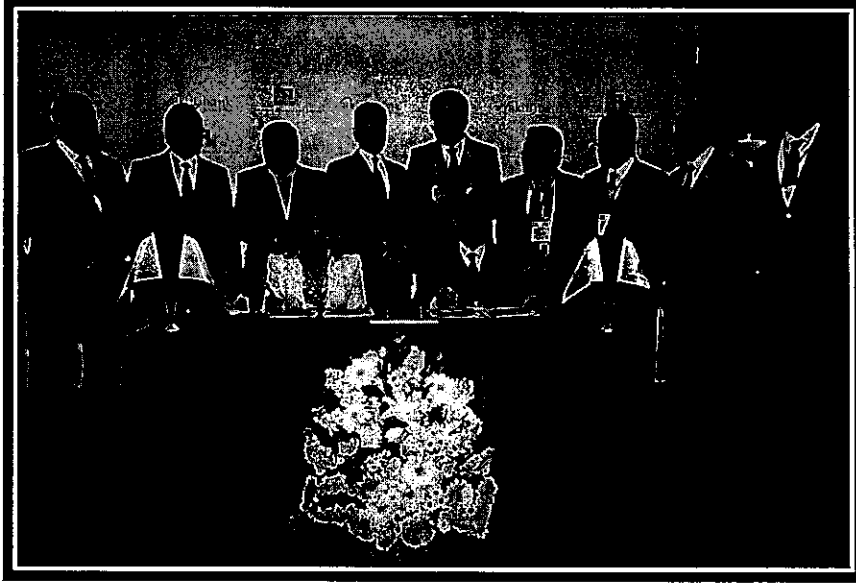
Konuşmasında Türk şirketlerine de mesaj veren Zeybekci; Türk şirketlerine Irak'ın şirketleri haline gelmeleri ve Irak'ın ilk önce gidilmesi gereken yer olduğunu söylediklerini aktardı. Türk müteahhitlerinin Irak'ın altyapısını yeniden ayağa kaldıracağına altını çizerek; Irak'ın lojistik, üretim ve tedarik merkezi haline geleceğini ifade etti. Ayrıca sınır kapasitelerinin artırılması, ulaştırma kapasitesinin artırılması, demiryollarının canlandırılmasına dikkat çekti.

Zeybekci konuşmasını "Irakla kardeşçe; Irak'ın aynı şekilde büyümesi ve dünya ekonomisinin vazgeçilmezi olması için biz hazırız. Büyük ve bütün bir Irakla geleceği birlikte inşa ediyoruz." diyerek sonlandırdı.

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci:

Türkiye, gerek şehirleşmede gerek altyapı ve planlamada çok büyük başarılar imza attı. Bu alanda dilediğiniz kadar her türlü işbirliğine varız. Türkiye'deki bütün kurumların kapıları sizlere açıktır. Irak Cumhuriyeti Sanayi ve Madenler Bakanı Naseer Kadhum Al Esavi'nin dediği gibi Türkiye'nin Irak'ta özel bir ekonomi bölgesi oluşturması fikrine son derece sıcak bakıyorum. Türkiye, dünyanın artık her yerinde çok aktif rol oynamaya başladı. Kardeşimiz Irak'ın topraklarında özel bir Türk ekonomi bölgesinin oluşumunu derhal gerçekleştirelim. Biz varız, derhal bu konuda detayları görüşmeye hazırız. Gelin, iki ülke arasındaki ekonomiyi, ticareti, ekonomik, eğitim ve kültürel ilişkilerini sonuna kadar libere edelim.

AKTİF BANK İLE TRADE BANK OF IRAQ ARASINDA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

Açılış konuşmalarını takiben Aktif Bank ve Trade Bank of Iraq (TBI) arasında birlikte ortak proje finansmanı faaliyetlerine yönelik stratejik bir işbirliği için anlaşma imzalandı. Ekonomi Bakanı Zeybekci ve Iraklı Bakanların da iştirak ettiği imza töreninde anlaşmayı Aktif Bank adına Başkan Vekili Mehmet Usta; TBI adına ise Başkan ve CEO Hamdiyah Mahmood Al-Jaff tarafından imzaladı.

PANEL I: IRAK'TA YATIRIM İMKANLARI

Moderatör: Sayın Ercüment Aksoy, Türkiye-İrak İş Konseyi Başkanı

Panalistler:

- Sayın Salar Mohammed Ameen, Irak Ulusal Yatırım Komisyonu Başkan Yardımcısı
- Sayın Hardan Noordi Al-Handal, Al Handal Group Direktör Yardımcısı
- Sayın Osman Saim Dinç, Çalık Enerji Genel Müdürü

İrak'ın Orta Doğu'daki diğer ülkelerden farklı olarak ekonomisini ham petrol ve doğalgaz ile sınırlamayıp, sanayi ile çeşitlendirdiğini belirten **Türkiye-İrak İş Konseyi Başkanı Ercüment Aksoy**; ülkenin bu özelliğini devam ettirme arzusunda olduğunu belirterek panalistlere söz verdi.

Irak Ulusal Yatırım Komisyonu Başkan Yardımcısı Salar Mohammed Ameen konuşmasında zaman zaman siyasi istikarsızlık yüzünden iki ülke ekonomik ilişkileri inişli çıkışlı seyir izlese de ekonomik anlamda bir hat olduğunu ve ikili ilişkilerin bu hat üzerinden yürüdüğünü ifade etti.

İrak'ta yatırım kanunu ve bürokrasinin aşılmasıyla birlikte yabancı şirketlerin ülkede yatırım yapmasının kolaylaştırıldığına dikkat çeken Ameen; Türk şirketlerinin genellikle inşaat, eğitim, sanayi ve sağlık sektöründe yatırım yaptığını belirtti. Ayrıca bölgesel istikarsızlıktan ötürü potansiyel yansıtılmasa da Irak'ın Almanya'dan sonra en fazla Türk ürünleri ithal eden ikinci ülke olduğunu hatırlattı. Ameen; 2013 itibarıyla ülkedeki Türk şirket sayısının 1500'e ulaştığını açıklayarak; 20 milyar dolar tuturunda 834 proje gerçekleştirildiğini söyledi.

Salar Mohammed Ameen enerji konusunda Irak'ın Türkiye'nin gözünde bir alternatif olarak yer aldığını ve aynı zaman da Türkiye'nin de Irak petrolünün en önemli çıkış noktalarından biri olduğunu vurguladı.

2015 yılı için ziraat, enerji, elektrik, turizm, eğitim ve diğer sektörlerde yatırım fırsatlarını içeren yatırım fırsatları haritası oluşturduklarını açıklayan Ameen; petrol alanında da petrol üretimi ve kapasitesiyi arttırmaya yönelik birçok şirketle iletişim de olduklarını söyledi. Irak Hükümeti'nin

elektrik sektörüne yatırım teşvikleri olduğunu da belirterek; ülkenin her geçen gün enerjiye ihtiyacı olduğuna dikkat çekti. 4 farklı ilde elektrik üretim istasyonları projeleri olduğunu ve Türk şirketlerinin elektrik üretimi konusunda deneyimlerinden faydalanmak istediklerini belirten Ameen; Türk şirketlerine çağrıda bulundu. Ayrıca, internet ve GSM şebekeleri alanında da çok büyük yatırım fırsatları sunulduğunu dile getirdi.

Al Handal Group Direktör Yardımcısı Hardan Noordi Al-Handal konuşmasında merkezi Birleşik Arap Emirlikleri'nde bulunan şirketin Irak Ulusal Yatırım Ajansı ile yaptığı temaslardan sonucunda önemli bir yatırıma imza attıklarını açıkladı. 3 milyar dolardan fazla olan bu projede 15 bin konut olacağını belirtti. İnşaat ruhsatının da alındığını söyleyen Al-Handal; Türk müteahhitleri ile bu projede çalışmak için hazır olduklarını vurguladı.

Proje sunumu için lütfen [burayı](#) tıklayınız.

Çalık Enerji Genel Müdürü Osman Saim Dinç Çalık Grubu'nun Irak'ta Çalık Enerji ve GAP İnşaat şirketleri altında önemli girişimleri olduğunu belirttiği konuşmasında; Çalık Enerji'nin faaliyetlerine ilişkin kısa bir film gösterimi gerçekleşti.

Çalık Enerji'nin 2011-13 döneminde iki büyük enerji santrali projesine imza attığını söyleyen Dinç; iki projede de Koreli ve Avrupalı firmalarla yarıştıklarını ve Kerbela'daki santral projesinin "Best Global Power Plant" seçildiğini ifade etti.

GAP İnşaat olarak da Bağdat Havalimanı'ndan Bağdat'a giden 17 km'lik protokol yolunu tamamladıklarını söyledi. 2011 yılında Irak'a EPC (Engineering, Procurement and Construction) müteahhiti olarak gittiklerini ve artık yatırımcı olarak ülkede yer alma projeleri olduğunu açıkladı. Dinç ayrıca bir adım daha ileriye giderek; Irak ile üçüncü ülkelerde işbirliği yapma konusunda yoğun planları olduklarını dile getirdi.

Çalık Enerji Filmi için lütfen [burayı](#) tıklayınız.

PANEL II: BANKACILIK

Moderatör: Sayın Fikret Utku Özdemir, Türkiye İş Bankası Uluslararası Finansal Kuruluşlar Bölüm Müdürü

Panalistler:

- Sayın Hamdiyah M. Al Jaff, Trade Bank of Iraq CEO ve Başkanı
- Sayın Wadee Noori Al-Handal, Irak Özel Bankalar Federasyonu Başkanı
- Sayın Obaid Mahal Fraih, Irak Başbakanlık Ekonomik İşlerden Sorumlu Bakanlar Kurulu Genel Sekreter Yardımcısı
- Sayın Hasan Khazaal Hussein Al-Msari, Irak Merkez Bankası Uzmanı

Son 10 yılda özellikle gelişmiş piyasalardaki durgunluğun Türkiye'nin ihracat piyasalarını çok olumsuz etkilediğini ancak kayıpların Irak piyasasına yapılan ihracatla telafi etme olanağı olduğunu söyleyen Türkiye İş Bankası Uluslararası Finansal Kuruluşlar Bölüm Müdürü **Fikret Utku Özdemir**; "Sadece ürün ihracatında değil örneğin taahhüt sektöründe de bugün bakıldığında Türk müteahhitlerinin Irak'ta üstlendikleri işlerin yaklaşık 1 milyar dolar seviyesinde olduğunu düşünürsek ve en güncel verilere göre üçüncü büyük taahhüt piyasası olduğunu da dikkate alırsak; Irak'ın diğer açılardan da önemli bir ülke olduğunu daha iyi anlayabiliriz." dedi.

Bankacılık sektörü için de Irak'ın önemine dikkat çekerek; İş Bankası'nın Erbil ve Bağdat'ta şubeleri ile Irak'ta faaliyet gösterdiğini aktardı. Özdemir konuşmasını şöyle sürdürdü: "Gidişiminizin sebebi ileride bakıldığında da Irak'taki büyümeden hep birlikte ortaklaşa çok daha olumlu sonuçlar alabileceğimize inancımız. Bizleri ve diğer Türk bankaları da Irak'ta daha büyürken, daha fazla şube açarken ve oraya daha fazla katma değer sağlarken göreceksiniz. En azından biz orada hep kalmayı planlıyoruz çünkü Irak piyasasına çok güveniyoruz. Yakın zamanda hep beraber göreceğiz. Daha büyük daha önemli işler yaptığımızı göreceksiniz."

Özdemir'den sonra konuşan Irak Özel Bankalar Federasyonu Başkanı **Wadee Noori Al-Handal** yaptığı sunumda ekonominin gelişmesi için vatandaşların ihtiyaçlarına cevap verilmesinin önemini dile getirdi.

Akaryakıt ve petrol buhranından sonra yeniden çalışmaya başladıklarını ve bankacılık alanında işbirliğine büyük önem verdiklerini söyleyen Al-Handal; Irak'ta 8'i İslami banka, 16'sı yabancı banka olmak üzere 38 trilyon Irak dinarı birikimi ile 54 banka bulunduğunu belirtti.

Al-Handal konuşmasını şöyle sürdürdü: "Yeni bir vizyon ve stratejik hedefler ile Başbakanlık'ta yeni bir çalışma ekibi ile başladık. Çağdaş ekonomi ve dünya ekonomisine ayak uydurabilmek için çalışmalara devam ediyoruz. Bankacılık alanındaki çalışmalar muhakkak uluslararası tecrübelerden istifadeyi gerektirir. Sadece sınırlar içerisinde sıkışık kalmamak gerekiyor. Türk bankaları başta olmak üzere dünya bankalarından istifade etmek istiyoruz. Kredi imkanlarından yararlanmak istiyoruz."

Doğrudan doğruya KOBİ'lerin desteklenmesi için Irak Merkez Bankası'nın herhangi bir faiz koymadan 1 trilyon Irak dinarı miktarında tahsisatta bulunduğu aktaran Al-Handal; "KOBİ'ler ağır sanayiye geçişte köprü konumu gören kuruluşlardır. Bu kuruluşların tekrar harekete geçirilmesi; işsizliğe çare bulunması başta olmak üzere ülkenin kalkınma alanında büyük bir katkı sağlamaktadır." dedi.

Irak'taki bütün bankaların KOBİ'lerin desteklenmesine önem verdiğini söyleyen Al-Handal; piyasayı harekete geçirmek istediklerini söyledi. Bu durumunda naktin faaliyet kazanmasıyla olabileceğine işaret ederek; muhakkak uygun kredilerle yerli piyasanın desteklenmesi gerektiğini ifade etti.

Al-Handal Irak genelinde turizm, sağlık, hizmet gibi tüm alanlarda ayırım yapmadan canlılık kazandırılması için Yüksek Ekonomik Komisyon Kurulu'nun önceden tespitlerde bulunduğunu söyleyerek; "Bankalar ile ilgili olarak artık özel bankalar faaliyet göstermekte. Herhangi bir kayıt bu bankaların faaliyetlerini sınırlamamaktadır. Burada aramızda Türk bankalarının değerli temsilcilerine çağrıda bulunuyoruz, piyasayı inceleyin ve bizimle işbirliği yaparsanız bu iki ülke için de iyi olur. Türk bankacılığının zengin birikimi söz konusu. Biz de fayda ederiz. Irak bankacıları ile Türkler elele verip bu yatırım fırsatları elde edelim istiyoruz." dedi.

Irak Bankalar Birliği filmi ve sunumu için lütfen [burayı](#) tıklayınız.

Moderatör Özdemir: Kıdemli deneyimli bir bankacısunuz. Irak son 10 yılda çok büyük olumlu olumsuz dönüşümden geçti. Şöyle baktığınızda son 10 yıldaki gelişim nedir? ve 10 yıl öncesine baktığınız zaman o zamanki bankacılık sektörü ile bugünkünü karşılaştırsanız bize nelere söyleyebilirsiniz?

Trade Bank of Iraq CEO ve Başkanı Hamdiyah M. Al Jaff: Gerçekten bankacılık sektörü 2 dönemden geçti. 2003 öncesi ve sonrası.

2003 öncesi politik durumlarımız Irak'ı çok etkiledi ve özellikle bankacılık sektörünün etkilendiğini söyleyebilirim. 2003 öncesi rejim her bir alan ve her bir detay konusunda etkiliydi. 3 özel banka vardı. Özel bankacılık konusunda bir şey yoktu. Tecrübemiz çok küçüktü. O dönemde bankacılık sektörünün diğer sektörler gibi çok gerilediğini söyleyebilirim. Irak tabii ki zor bir dönem yaşadı ve kapalı bir ekonomisi vardı. Bu nedenle bankacılık sektörü teknolojiden uzak hadeydi ve bazı işlemler konusunda gerçekten tecrübesi yoktu ve hem iç hem dış ticareti etkiliyordu.

Rejimin değişmesiyle yeni bir döneme girdiğimizi söyleyebilirim. Şimdiki dönemde bankacılık sektörünü biraz daha fazla özel banka sektörü oluşturmaya başladı. 2003'ten itibaren en büyük ticaret ve kredi veren Trade Bank of Iraq (TBI) kuruldu. 10-15 bankadan fazla oluşmaya başladı. İktisadi çalışmalarda ve başarılarında TBI'nın çok büyük rolü var.

Irak'ta genel olarak ekonomik ve politik durum pek stabil değil ancak özel bankaların çoğunun bu dönemde çok özel rolü vardı ama yine de nakdi mali kriz yaşadığımızı söyleyebilirim. IŞİD'in girmesiyle beraber petrol fiyatlarının düşmesi gibi konulardan negatiflik doğurdu ama o kadar negatifliğe rağmen pozitiflik var.

Özellikle diğer bankaları buraya getirebilmek için çok çalıştık. Hem devlet bankaları hem özel bankalar ile işbirliği yapabilecek duruma nasıl gelebiliriz? Petrol fiyatlarının düşmesinden dolayı özellikle yatırım bütçesinin çok düşük olduğunu söyleyebiliriz. Irak bütçesinin %75'i petrol üzerine kurulu. Merkez Bankası yabancı bankalara çok pozitiflikler verdi. Onlardan çok yararlanamadık. Bu durumları çözmemiz lazım ki ileriye geçebilelim. Şube açmak değil de faal olmak daha önemli. Projenin yatırımını sağlamlaştırmak için herhangi bir katılım da bulunamadılar. Geçmiş bırakalım, şu an çok proje var. Biz Maliye Bakanları ile beraber bu konuları çok konuştuk ve belki çoğunuzun kafasındaki soru şu Irak riskli bir ülke. Bizim üzerimizdeki en önemli yük yatırımcıyı bunun böyle olmadığına ikna etmek.

Altyapı projeleri konusunda çok ihtiyaç var. Zaten bütçemiz olmadığı için bu yatırımları biz yapamıyoruz, dış yatırımcıya ihtiyacımız var. Nasıl yatırımcıyla buraya geleceğinizi güven mektupları verebileceğinizi konuşmamız lazım. Banklar bizimle işbirliği içerisinde olsunlar ki projelerde yardımcı olsunlar. Irak'ta her şeye ihtiyacımız var. Altyapı savaşta yıkılmış durumda, kalanda IŞİD tarafından yıkılmış durumda. Biz hazırız, sermaye korkaktır risksiz bölge ister ama Irak'ta bunu bulabilirsiniz. Irak'ı yeniden inşa etmek için bize yardımcı olmanızı bekliyoruz.

Moderatör Özdemir: Çizilen çerçeve içerisinde Hükümetin bundan sonraki dönemde bankacılık sistem perspektifi nedir? Neler bekliyorsunuz ve neler planlıyorsunuz? Özellikle özel sektör bankacılığının geliştirilmesi, kamunun ağırlığının devam edip etmeyeceği ve yabancı bankaların girişi ya da onların faaliyetlerin düzenlenmesinin kolaylaştırılmasına yönelik ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

Irak Başbakanlık Ekonomik İşlerden Sorumlu Bakanlar Kurulu Genel Sekreter Yardımcısı Obaid Mahal Fraih: İki şeye işaret etmek istiyorum. Irak hâla hayırların ülkesidir ve bereketli bir ülkedir. Madenleri ile ve yeraltı kaynakları ile çok zengin bir ülkedir. Hâla keşfetmediğimiz birçok maden vardır. Irak zirai toprakları, turizmi ve henüz daha bakir alanları ile yatırımcıları beklemektedir. Gerek doğa turizmi gerekse kültür turizmi ile turistlerin her türlü beklentilerine hitap edecek portföyü vardır. Halkıyla da bereketlidir. Irak halkı tarih boyunca acı ve tecrübeden geçmiş ve her yıkımdan sonra ayağa kalkmış dirilmiştir.

Şimdi özellikle ziraat ve sanayi gelişmiştir ve Irak kendi imkânları ile ayakları üzerinde durmayı öğrenmiştir. Irak açık market ekonomisine yönelmektedir. Kanunları da hükümetin düzenlemesiyle oluşabilecek ekonomik altyapı. Bizde de bu var. Bütün bu saydığım etkenlerden yola çıkarsak bazıları için hâlihazırda evet belki engeller çok ama bunlar çok geçici engeller. Bizim amacımız bunları engellemek ve bunlar için irademiz mevcuttur.

İkinci ise bankacılıkla alakalı. Güvenlik gerçekten önemli. Yatırım da önemlidir. Daha öncesinde Irak kendi projelerini finanse edebilirken; bunu devletin bütçesinden yapıyordu. Özel sektör ve özel bankacılık adına bir şey yoktu. 2013-2014'ün son döneminde Irak'ın yaşadığı kriz ikili bir krizdir. Petrol fiyatlarının düşmesiyle beraber buna bağlı olarak ekonomik problemler ortaya çıktı ve terörün yükselişi ile teröre karşı savunmaya geçmek adına bütçeden yüksek rakamlar ayrılmaya başlandı. Kaynaklarımız azalmakta ve masraflarımız çoğalmaktadır. Buna ilişkin olarak ekonomiyi dengede tutmak adına bazı işlemlere başvurmamız gerekmektedir. Dolayısıyla özel sektöre yönelmekte kaçınılmazdır.

Özel sektör denilince özel bankacılık geliyor ve Hükümet özel bankacılığı destekliyor. Bankaların projelere özel sektöre finans desteği vermesi yönünde telkinleri var. Henüz çok fazla taleple karşı karşıya değiliz. Ekonominin kalkındırılması ve geliştirilmesi konusunda henüz istediğimiz seviyeye gelemedik. Genelde ticari manada bahsedebiliyoruz.

Neden Türk şirketleri Irak'a gelip büro açmıyor; Türk bankaları şube açmıyorlar ya da Türk Irak katılımlı bir banka oluşturulamıyor? Acaba neden Iraklı bankalar bir araya gelerek büyük bir konsorsiyum oluşturarak projeleri finanse etmiyorlar. Eğer bir birlik konsorsiyum oluşturulsa ekonominin çok önemli noktalara geleceğini düşünüyorum. Şimdi gerek yapısıyla gerekse çalışma üslubuyla örnek olabilecek bir yapıya dönüşebilir ve bu takdirde karşılanabilecek bir adım olabilir. Ve bu aslında birçok problemem de çözülecek.

Moderatör Özdemir: Irak'a katkı açısından Türk bankaları daha fazla ne yapabilir? Bizim üzerimize düşen sizlere katma değer sağlamak açısından yapabileceğimiz şeyler nelerdir? Biraz daha somutlaşabiliriz belki o noktada.

Irak Özel Bankalar Federasyonu Başkanı Wadee Noori Al-Handal: Sermaye korkaktır sözünden hareketle konuşalım. Irak olarak problemin ne olduğuna dair gerçekçi olalım. Eğer iş istiyorsak mümkün olanı isteyeceğiz. Sadece Türk bankaları için değil dünya bankaları için bahsediyoruz. Burada bir takım sabiteler olması lazım. Neden burada bugün Merkez Bankası'ndan bir değerlendirme isteniyor. Bankaları değerlendirdiğimizde Türk bankaları diğer bankalar yatırım yapmak veya projeye katılmak için çok olumlu adımlar atacaklar. Mesele sermayeyi tutmaktadır. Irak'ta 70 şubeli banka, borçlar verildi ve geri alınamadı. Bizim mümkün olanı istememiz lazım.

Moderatör Özdemir: Kamu otoritelerinin taraf olduğu işlemlerde zaman zaman yabancı bankaların garantisinin alınmasında ya da riskin alınmasında düzenlemeler açısından Merkez Bankası tarafından bir takım kısıtlamalar olduğunu görüyoruz. Örneğin İş Bankası olarak bundan sıkıntı çektiğimizi söyleyebilirim. Diğer bankalarda da muhtemelen benzer sıkıntılar vardır. Yabancı bankaların riskinin alınmasında daha sıcak yaklaşılması gibi bir düşünce var mı? Bu konuda değişiklikler beklemeli miyiz? yabancı bankalar olarak bizim yapabileceğimiz nelerdir?

Irak Merkez Bankası Uzmanı Sayın Hasan Khazaal Hussein Al-Msari: Gerçek şu ki yabancı bankaların katılım sermayesi 7 milyon doları aşmıyor. Iraklı bankalara daha çok rol tanınması için Irak Merkez Bankası basit sınırlar koydu. Yabancı bankaları Irak'ta faaliyet gösterebilirler diye daha çok destekliyoruz. Irak'ın tecrübeye ihtiyacı var. Dış dünyadan kesildik kuşatım altındayken, 2003'ten itibaren bankacılık başladı. Krize rağmen Irak'ta imkânlar çok büyük. Kriz gölgesinde bütçemiz dört devleti kapsayacak durumda. Merkez Bankası hem Irak bankalarının iyiliği hem de yabancı bankaların çıkarları için güncellemeleri yapmaktadır.

Trade Bank of Iraq CEO ve Başkanı Hamdiyah M. Al Jaff: Sadece Türk bankalarından değil bütün ülkelerin bankaları Irak'ı risk bölgesi olarak görüyorsa gelmeyecekler ya da geliyorsa bütün bankacılık işlemlerini yapmakla yükümlüdür. TBI olarak Türkiye'de şube açacaktık ancak çok yüksek ana para istendi. 7 milyon doları geçmeyecek bir ana parayla Irak'ta banka kurmak ve Merkez Bankası imkânlarından faydalanmak istiyorsan ve eğer bu imkâna erişiyorsan bazı yükümlülükleri yerine getirmek lazımdır. Bir risk mevcuttur, herhangi bir finans planında tabii ki riskler ölçülmelidir. Çok basit ana paralarla Irak'ta bankacılık işlemi yapan her türlü imtiyazdan faydalanıyor. Hiçbir ülkede böyle bir şey yoktur ve hangi ülke kendi topraklarında başka ülke bankasından karşılık almak istemez ki.

FAYDALI BİLGİLER

2006 yılında 13 sayılı Irak Yatırım Teşvik Kanunu yayımlanmış ve kanun Ocak 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanun çerçevesinde kurulan Irak Yatırım Komisyonu da Aralık 2007 tarihinde faaliyete geçmiştir.

Irak Yatırım Yasası, 250.000 dolar üzerindeki tutarlarda ve petrol, bankacılık ve sigortacılık dışındaki tüm konulardaki yatırımları içerecek şekilde düzenlenmiştir. Yasa ile, eyaletler nezdinde bölgesel yatırım komisyonları kurulabilecek olmakla beraber, yatırım konusu ve büyüklüğüne göre yatırım ile ilgili nihai kararın Irak Yatırım Komisyonu tarafından verileceği hükme bağlanmaktadır. Yasa, ayrıca, yatırımcıyı korumayı amaçlayan hükümler içermektedir. Yatırımcı, yabancı işçi çalıştırabilecek, makine parkı, sabit sermayesi ve tüm duran varlıkları koruma altında olacak, hiçbir durumda müsadereye tabi tutulmayacak ve millileştirilmeyecektir. Anlaşmazlıkların hali ile ilgili olarak ise, Iraklı idarelerle yatırımcı arasındaki mali sorunlar ve yatırımcı ile çalışanları arasındaki sorunları çözmek üzere bir mekanizmayı da öngörmüştür.

- Republic of Iraq National Investment Commission: <http://investpromo.gov.iq/>
- Irak Yatırım Kanunu için lütfen [buraya](#) tıklayınız.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
TOBB Plaza Harman Sokak No:10 Kat:5 34394 Gültepe Levent İstanbul
Telefon: 0212 339 50 00 (pbx) Faks: 0212 270 30 92
info@deik.org.tr www.deik.org.tr

Yönetim Kurulu Başkanı: Ömer Cihad Vardan
Genel Sekreter: Mustafa Mente

Orta Doğu & Körfez Bölgesi

Bölge Koordinatörü: Suzan Cailliau
İş Konseyi Koordinatörü: Akın Dıblan
İş Konseyi Koordinatör Yrd: Efvani Aybike Koç

**UNDER THE PATRONAGE OF H.E. NİHAT ZEYBEKÇİ, MINISTER OF ECONOMY, REPUBLIC OF TURKEY
CONFERENCE ON "INVESTMENT OPPORTUNITIES IN IRAQ"**

PARTICIPANT LIST FROM TURKEY

April 10, 2015 / Ceylan InterContinental Hotel, Istanbul

	NAME SURNAME	INSITUTION / COMPANY	TITLE
1	ÖMER CİHAD VARDAN	DEİK	PRESIDENT
2	MİTHAT YENİGÜN	TURKISH CONTRACTORS ASSOCIATION DEİK	PRESIDENT VICE PRESIDENT
3	AHMET ÇALIK	DEİK	BOARD MEMBER
4	ATILLA MENEVŞE	ADANA CHAMBER OF COMMERCE	PRESIDENT
5	ERCÜMENT AKSOY	TURKEY-IRAQ BUSINESS COUNCIL YAPA TRADE	CHAIRMAN CHAIRMAN
6	UĞUR UYSAL	ISTANBUL CARPET EXPORTERS' ASSOCIATION	CHAIRMAN
7	EMİN TAHA	TURKEY-IRAQ BUSINESS COUNCIL TAHA KARGO DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	VICE CHAIRMAN CHAIRMAN
8	TEVFİK ÖZ	TURKEY-IRAQ BUSINESS COUNCIL TEFİROM CONSTRUCTION	VICE CHAIRMAN CHAIRMAN
9	AHMET ZAĞLÜL	TURKEY-IRAQ BUSINESS COUNCIL TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	VICE CHAIRMAN INTERNATIONAL MARKETS SPECIALIST
10	SÜHEYLA ÇEBİ KARAHAN	TURKEY-IRAQ BUSINESS COUNCIL DORÇE A.Ş.	VICE CHAIRMAN GENERAL MANAGER
11	EMİNE ÇELEBİ	TURKEY-IRAQ BUSINESS COUNCIL STANDART POMPA VE MAK SAN TİC A.Ş.	VICE CHAIRMAN GENERAL MANAGER
12	KAAN BAL	TURKEY-IRAQ BUSINESS COUNCIL COCA-COLA ICECEK	VICE CHAIRMAN CORPORATE AFFAIRS MANAGER
13	VOLKAN AKAN	TURKEY-IRAQ BUSINESS COUNCIL AKAN-SEL NAKLIYAT PETROL SAN. VE TİC. A.Ş.	VICE CHAIRMAN CHAIRMAN
14	ERDAL YENİGÜN	TURKEY-IRAQ BUSINESS COUNCIL YENİGÜN İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	EXECUTIVE BOARD MEMBER EXECUTIVE BOARD MEMBER
15	YUSUF AKSU	TURKEY-IRAQ BUSINESS COUNCIL MİAD TUR	EXECUTIVE BOARD MEMBER GENERAL COORDINATOR
16	MUSTAFA MENTE	DEİK	SECRETARY GENERAL
17	BAHADIR ÖZTANYEL	TURKISH EXPORTERS ASSEMBLY	DEPUTY SECRETARY GENERAL
18	ÇİĞDEM ÇINAR	TURKISH CONTRACTORS ASSOCIATION	DEPUTY SECRETARY GENERAL
19	SUZAN CAILLIAU	DEİK	REGIONAL COORDINATOR
20	ABDULLAH KESKİN	TURKISH EXPORTERS ASSEMBLY	REGIONAL COORDINATOR
21	SUZAN BİLEN	TURKISH STEEL EXPORTERS' ASSOCIATION	MARKET ANALYST
DIPLOMATIC MISSIONS			
22	H.E. FARUK KAYMAKCI	AMBASSADOR OF THE REPUBLIC OF TURKEY IN BAGHDAD	
23	HARUN KOÇAK	COMMERCIAL COUNSELLOR OF THE REPUBLIC OF TURKEY IN BAGHDAD	
24	MOSTAFA MIKKAWI	CONSULATE GENERAL OF THE ARAB REPUBLIC OF EGYPT IN ISTANBUL	COMMERCIAL CONSULLER
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF THE REPUBLIC OF TURKEY			
25	MURAT DİKMEN	D.G. OF BILATERAL ECONOMIC RELATIONS	HEAD OF DEPARTMENT
MINISTRY OF ECONOMY OF THE REPUBLIC OF TURKEY			
26	UĞUR ÖZTÜRK	D.G. OF FREE ZONES, OVERSEAS INVESTMENT & SERVICES	DIRECTOR GENERAL

27	MUSTAFA TUZCU	D.G. OF AGREEMENTS	DEPUTY DIRECTOR GENERAL
28	BİLGEHAN RAMAZAN CANER	D.G. OF AGREEMENTS	HEAD OF DEPARTMENT
29	ÖMÜR ATILGAN	D.G. OF FREE ZONES, OVERSEAS INVESTMENT & SERVICES	HEAD OF DEPARTMENT
30	H. MURAT NESİMOĞLU	D.G. OF FREE ZONES, OVERSEAS INVESTMENT & SERVICES	FOREIGN TRADE SPECIALIST
31	HASAN ENES MABOÇOĞLU	D.G. OF AGREEMENTS	ASST. FOREIGN TRADE SPECIALIST
32	NİHAN TUNA KOÇER	D.G. OF FREE ZONES, OVERSEAS INVESTMENT & SERVICES	ASST. FOREIGN TRADE SPECIALIST
COMPANY REPRESENTATIVES			
33	CENGİZ ZAİM	ABDİ İBRAHİM İLAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	EXPORT DIRECTOR
34	BEKİR OMA Y ÇAKIR	AKSA JENERATÖR SAN. A.Ş.	EXPORT SALES SPECIALIST
35	AYŞEGÜL ADACA	AKTİF BANK	RETAIL BANKING DEPUTY GENERAL MANAGER
36	ÇAĞLANUR TÜRKOĞLU	AKTİF BANK	CORPORATE COMMUNICATION ASSISTANT SPECIALIST
37	DİDEM FİDANCI	AKTİF BANK	CORPORATE COMMUNICATION SPECIALIST
38	GİZEM KARAER	AKTİF BANK	CORPORATE COMMUNICATION ASSISTANT MANAGER
39	MİNE PORTAKAL	AKTİF BANK	CORPORATE COMMUNICATION MANAGER
40	TUĞÇE İSKENDEROĞLU	AKTİF BANK	CORPORATE COMMUNICATION MANAGER
41	NİHAT UĞURLU	AKTİF BANK	CORPORATE COMMUNICATION CHAIRMAN
42	FURKAN ÜNAL	AKTİF BANK	CORPORATE FINANCE GROUP PRESIDENT
43	KEMALİDİN KOYUNCU	AKTİF BANK	LEGISLATION AND LAW AFFAIRS VICE GENERAL MANAGER
44	ERTUĞRUL GÜRLER	AKTİF BANK	EXECUTIVE BOARD MEMBER
45	MEHMET USTA	AKTİF BANK	EXECUTIVE BOARD VICE CHAIRMAN
46	ABDULLAH ALTINKAYA	AKTİF BANK	FINANCIAL INSTITUTIONS MARKETING MANAGER
47	MUZAFFER SUAT UTKU	AKTİF BANK	FINANCIAL INSTITUTIONS GROUP PRESIDENT FİNANSAL
48	GÜLER KADIOĞLU	ARMA GRUP BİLGİSAYAR MADEN TAŞIMACILIK TURİZM İNŞAAT SAN.TİC.İTH.LTD.ŞTİ	GENERAL MANAGER
49	SENAN İDİN	AVES ENERJİ YAĞ VE GIDA SANAYİ A.Ş.	EXECUTIVE BOARD CHAIRMAN
50	VAHAP ARPACI	AVES ENERJİ YAĞ VE GIDA SANAYİ A.Ş.	BUSINESS DEVELOPMENT AND INVESTMENTS GROUP DIRECTOR
51	ONAT ANGI	AVES İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	GENERAL MANAGER
52	OMAR TAREK AL MASHADANİ	COCA-COLA ICECEK	IRAQ PAC MANAGER
53	ORHAN ORHON	ÇALIK ENERJİ A.Ş.	DIRECTOR
54	GÜÇLÜ DEMİRCİ	ÇALIK ENERJİ A.Ş.	IRAQ COUNTRY MANAGER
55	MUSTAFA TAYFUN KARADENİZ	ÇALIK ENERJİ A.Ş.	FINANCE COORDINATOR
56	OSMAN SAİM DİNÇ	ÇALIK ENERJİ A.Ş.	GENERAL MANAGER
57	ORHAN ZAĞYAPAN	ÇALIK ENERJİ A.Ş.	COORDINATOR-IRAQ PROJECTS
58	MURAD RAHİM	ÇALIK ENERJİ A.Ş.	BUSINESS DEVELOPMENT MANAGER-IRAQ
59	ÖZLEM YALÇIN	ÇALIK HOLDİNG	CORPORATE COMMUNICATION DIRECTOR

60	EMİNE ATLAS	ÇALIK HOLDİNG	CORPORATE COMMUNICATION CHEF
61	FATMA NUR TOKMAK	ÇALIK HOLDİNG	ASSISTANT SPECIALIST
62	NEŞE SATICI	ÇALIK HOLDİNG A.Ş.	CORPORATE COMMUNICATION SPECIALIST
63	SELÇUK SEVİNÇ	ÇALIK HOLDİNG A.Ş.	DIRECTOR
64	BAHADIR KARALAR	DIGITURK	OVERSEAS SALES DIRECTOR
65	DR. AYŞE UFAK AĞAR	DIGITURK	CHIEF BUSINESS DEVELOPMENT AND STRATEGY OFFICER
66	TÜRKEM MUHAMMED	DORÇE A.Ş.	IRAQ BRANCH MANAGER
67	YAVUZ İPEK	DORÇE A.Ş.	BASRA MASS HOUSING PROJECT COORDINATOR
68	TÜLAY PERVEÇ	DORÇE A.Ş.	LİBYA COMPANY MANAGER
69	FATİH GÜVEN	ENKA	POWER PLANT GENERAL MANAGER
70	TAYLAN G. ÖNERCİ	GAMA ENERJİ A.Ş.	BUSINESS DEVELOPMENT AND PROJECT FINANCE ASSISTANT MANAGER
71	AHMET TAÇYILDIZ	GAP İNŞAAT YATIRIM VE DIŞ TİC. A.Ş.	EXECUTIVE BOARD VICE CHAIRMAN
72	CÜNEYT ALTINOK	GAP İNŞAAT YATIRIM VE DIŞ TİC.A.Ş.	PROJECT DIRECTOR
73	KORHAN ÖZBAYSAL	GAP İNŞAAT YATIRIM VE DIŞ TİC.A.Ş.	GENERAL MANAGER
74	OSMAN MİMARŞİNANOĞLU	GÖRKEM İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.	MANAGING PARTNER
75	ZAFER KIVILCIM	GÖRKEM İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	MANAGER
76	FAWAZ SAWAF	HUNTER&HILL	CHAIRMAN
77	MEHMET BUÇUKOĞLU	İNTESA SANPAOLO SPA , ITALY, TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ	TURKEY, IRAQ, PAKISTAN REPRESENTATIVE
78	ISRAA OTHMAN	ISRAA OTHMAN	
79	ALİ EKREM TEKELİOĞLU	KİTOKO AYDINLATMA VE MÜHENDİSLİK İNŞ. LTD. ŞTİ.	GENERAL MANAGER
80	MEHMET NAZİK KÜRK	KÜRK İNŞAAT TURİZM TİCARE VE SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ	GENERAL MANAGER
81	MEHMET ONUR YAVUZ	MİAD TUR	ACCOUNTING AND FINANCE MANAGER
82	ŞEBNEM ASLI TOPÇU	MİAD TUR	GENERAL MANAGER
83	EMRE ALİ KODAN	ÖZEL MEDİCANA İNTERNATİONAL İSTANBUL HASTANESİ	VICE GENERAL MANAGER
84	OKTAY ÖZSU	ÖZTİRYAKLILER MADENİ EŞYA VE SAN. TİC. A.Ş.	MIDDLE EAST BUSINESS DEVELOPMENT MANAGER
85	SERDAR ÖZALP	SER- HAT İNŞAAT	OVERSEAS PROJECT MANAGER
86	ANIS KHAFAGA	STANDART POMPA VE MAK SAN TİC A.Ş.	SALES REPRESENTATIVE
87	MEHMET ÖNCEL	ŞARA ENERJİ A.Ş.	FINANCE DIRECTOR
88	SİNAN ERGÜN	ŞARA ENERJİ A.Ş.	FOREIGN TRADE AND BUYING DIRECTOR
89	BATTAL ARSLAN	T.C. ZİRAAT BAKASI	CORPORATE LOAN DEPARTMENT HEAD
90	YAVUZ YETER	T.C. ZİRAAT BAKASI	FOREIGN BRANCH BANKING DEPARTMENT HEAD
91	SELAY ŞAHAN	T.C. ZİRAAT BAKASI	CREDİT RISK ANALYSIS AND KREDİ RISK ANALİZİ VE SECTOR RESEARCH DIRECTOR
92	YASEMİN TOY	T.C. ZİRAAT BAKASI	INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS DIRECTOR
93	TOLGA ILGAR	T.C. ZİRAAT BANKASI	BAGHDAD BRANCH MANAGER

94	AMEN MUSTAFA	TAHA KARGO DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	SALES ASSISTANT MANAGER
95	İSMET ÇAVDAR	TAHA KARGO DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	SALES MANAGER
96	MEHMET ERCAN AKSU	TAHA KARGO DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	IRAQ OPERATION EXECUTIVE
97	LATİF BAYAT	TAHA KARGO DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	BUDGET PLANNING MANAGER
98	SERDAR ŞEN	TAHA KARGO DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	MEDIA SUPERVISOR
99	MURAT KARAHALİL	TAHA KARGO DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	EXECUTIVE ASSISTANT
100	ELA ÖZ	TEFİROM İNŞAAT ENERJİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	INTERIOR ARCHITECT
101	HAKAN GÜLER	TEFİROM İNŞAAT ENERJİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	EXECUTIVE COMMITTEE MEMBER
102	MUHİTTİN ÖZ	TEFİROM İNŞAAT ENERJİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	EXECUTIVE COMMITTEE MEMBER
103	HACI MURAT GÜLCAN	TEMATEKNİK MÜHENDİSLİK TAAH. TİC. LTD. ŞTİ.	GENERAL MANAGER
104	ÖVÜL DOĞAN	TÜRKEKİMBANK	VICE GENERAL MANAGER
105	ALAADDİN METİN	TÜRKEKİMBANK	VICE GENERAL MANAGER
106	ÇAĞAN KOÇ	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	MEDIA RELATIONS DIRECTOR
107	MEDİNE TAŞDELEN	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	MEDIA RELATIONS MANAGER
108	MÜGE NEVŞEHİRLİ VEZİROĞLU	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	CORPORATE COMMUNICATION ASSISTANT MANAGER
109	EDİZ ÖZKANBAŞ	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS ASSISTANT MANAGER
110	TÜLİN İNHAN	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS UNIT MANAGER
111	FIKRET UTKU ÖZDEMİR	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS DEPARTMENT MANAGER
112	RAAD QASIM AL-TAIE	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	BAGHDAD ASSISTANT BRANCH MANAGER
113	GÖKMEN YILHAN	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	BAGHDAD BRANCH MANAGER
114	NEJDET POLAT	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	ERBİL BRANCH MANAGER
115	ŞEVKET FETHİ CINDIK	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	OFFSHORE BANKING REGIONAL SALES SPECIALIST
116	ONUR KÜTÜK	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	OFFSHORE BANKING REGIONAL SALES ASSISTANT MANAGER
117	AHMET NACİ NARŞAP	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	OFFSHORE BANKING REGIONAL SALES MANAGER
118	TAHSİN ORHAN	UB HOLDING	IRON AND STEEL PROJECT DIRECTOR
119	MAAMOUN ABOU-KHAMIS	UB HOLDING	BUSINESS DEVELOPMENT DIRECTOR